

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د مولانا سعيد افغاني د سولې او تفاهم، نشراتي ارگان

www.said-afghani.org

آزاده، ټولنيزه، علمي، فرهنگي و نشراتي ارگان

Dr.Said Afghani

د مولانا سعيد افغاني : آزاده ، ټولنيزه ، علمي ، فرهنگي او نشراتي ارگان ته ښه راغلاست!

انجنير عبدالقادر «مسعود»

د نشر نيټه : 6 اپريل 2022 ميلادي

د هيواد نوموتی کيسه ليکونکی او ژورناليسټ ارواښاد ډاکټر بيرک «ارغند»

ارواښاد ډاکټر بيرک ارغند

هر کله چې موږ د خپل هيواد د ادب تاريخ لولو نو موږ ته دا روښانه کيږي، چې په هيواد کې د تاريخ په بيلا بيلو پړاوونو کې د فرهنگي، سياسي حالاتو، د ټولنيز او انساني ژوند بېلا بېلو پېښو او حوادثو

زموږ ليکوال او اديبان د ادب او هنر له رنگيني نړۍ څخه لرې ساتلي وو، او د بېلابېلو کړاوونو سره يې مخامخ کړيدي.

خو بيا هم زموږ ليکوالو او اديبانو د خپل استعداد او رياضت له لارې خپلو هاندو هڅو ته دوام ورکړی او له خپلې ژبې او ادب سره د مينې په خاطر هر ډول ستونزې او ستوماني زغملي او ورته يې د حل لاره موندلې ده.

دوی د خپلې ژبې د پراختيا او پرمختگ په لاره کې ټينگه مبارزه کړې ده، او د خپل قلم، علم او لوړو خيالونو او فکرونو له لارې يې د علم، ادب او هنر ډېره توده، روښانه او ځلانده ساتلې ده. که چېرې زموږ د هيواد د ادبياتو غوړېدلې او رنگين تاريخ ته په ځير سره وکتل شي زموږ د ليکوالو، اديبانو او د لوړ او ځواکمن قلم خاوندانو فعاله ونډه په کې ډيره ځنډه نه هيريدونکې، نه ورکيدونکې او تل پاتې ښکاري.

دغو بادرکه او با احساسه، غښتليو، نومياليو او نوښتگرو ستو د خپلو نه ستري کيدونکو او نه ورکيدونکو هلوځلو په پايله کې ارزښتمن، گټور، علمي، ټولنيز، ادبي او فرهنگي آثار زموږ د جگړه خپلې هيواد معاصرو او راتلونکو نسلونو ته د يوې علمي، ملي، ادبي او فرهنگي پانگې او شتمنۍ په توگه په ميراث پريښي دي. همدا وجه ده چې د دوی په هلوځلو او کارنامو زموږ معاصر او د هيواد راتلونکي نسلونه به د تل لپاره پرې ووياري.

له دغو ډلو د ليکوالو څخه د گران او منلي ارواښاد ډاکټر بېرک ارغند نوم هم د پام وړ دی. نوموړی نوښتگر، مخکښ، پياوړی پوهيال، فرهنگپال، د ادب او فرهنگ غوره ويناوال، د دري - فارسي ژبې پيژندل شوی ليکوال، پر هيواد او هيواد والو مټين او با احساسه اديب او غښتلی انځورگر دی. دی هغه نامتو او هڅاند ليکوال، د ملي او سياسي فکر او شعور خاوند شخصيت، تکړه ژورناليست، پياوړی داستان ليکونکی دی، چې په خپلو آثارو يې زموږ ادبي او فرهنگي گلبن غوړيدلی، رنگين او سمسور ساتلی دی.

ښاغلی ډاکټر بېرک «ارغند» زموږ د هيواد په ادبي او فرهنگي ډگر کې هغه نوميالی ليکوال او پيژندل شوی سټه ده چې په پوره ريښتینولۍ سره يې د افغان اولس برياوو، وياړونو، ستونزو، کړاوونو او دردونو ته خپلې ادبي پنځونې ځانگړې کړې دي. ارواښاد ډاکټر بېرک «ارغند» پر ۱۳۲۵ لمريز کال کې د کابل په ښار کې په يوه روڼ انده او منوره کورنۍ کې زيږيدلی دی.

دغه پياوړی ليکوال په پر له پسې توگه د بلخ، کابل او کندهار ولايتونو کې د باختر، حبيبي او ميرويس هوتکي په لیسو کې زده کړې کړې دي، او خپلې لوړې زده کړې يې د ادبياتو او بشري علومو په پوهنځي کې پای ته رسولي دي. د هغه د ځواکمن استعداد له مخې چې ورڅخه برخمن وو د بلغارستان د صوفي پوهنتون له خوا د ژورناليزم په څانگه کې د دوکتورا ډيپلوم ورکړ شوی دی.

ډاکټر صاحب بېرک «ارغند» د ارواښاد غلام محي الدين زوی دی چې د وېښ ځلميانو فعال غړی وو. د دوی اصلي ټاټوبی د کابل ولايت د پغمان ولسوالۍ د ارغندی کلی دی، او پلرنی ریشه يې سليمان خيل او د تترخيلو د ستانکزای شاخ پورې تړلی دی.

ارواښاد ډاکټر بېرک «ارغند» د رسمي او نارسمي دندو سربيره د «درفش جوانان» د اونيزې بنسټ ايښودونکی او لومړنی مسوول مدير دی. او همدا راز د «دهقان» مجلې او د «وطن» مياشتنۍ خپروني مسوول مدير پاتې شوی دی.

د خدای بخښلي ډاکټر بېرک ارغند آثار

د ارواښاد ډاکټر بېرک « ارغند » له پر دېسې او مهاجرت څخه مخکې آثار دا دي:

- دشت الوان، د لنډو داستانونو ټولگه.
- دفترچه سرخ، د لنډو داستانونو ټولگه .
- مرجان، د لنډو داستانونو ټولگه .
- شوراب، اوږد داستان .
- حق خدا حق همسايه، اوږد داستان .
- آندوه، دا اوږد داستان د يو کتاب په توگه چاپ شوی نه دی خو د انيس په ورځپاڼه کې چاپ شوی دی.
- راه سرخ، اوږد داستان په درې کتابونو کې .
- مردان مسلح، نمايشنامه .
- آدمها، نمايشنامه .

د ارواښاد ډاکټر بېرک « ارغند » صاحب آثار له پردېسې او جلا وطنی څخه وروسته دا دي:

داستانهای کوتاه، شهر شکسته، و سوم این که، سایه، آيينه و خنجر، کلید هفتم، یلدا، شراره، مرغ آمین، سازها و آوازاها.

يو شمېر دا پورتنی داستانونه د جادویی ریالیزم په بڼه لیکل شوي دي.

- پهلوان مراد و اسپي که اصیل نبود، دارومان په څلور سوه اوه ویشټ پانوکي پر ۲۰۰۸ زېږديز کال کې تازه او له سره چاپ شوی دی.
- کفتر بازان، دا رومان په څلور سوه پنځوس پانوکي .
- سفر پرنده گان بی بال، دا رومان په څلور سوه پنځه شپېټو پانوکي .
- لېخنډ شیطان، دا رومان په دوو ټولگو کې په ۱۴۹ پانوکي .
- خانواده ما، دا رومان هم چاپ شوی دی.

د یادونې وړ گڼم هنري فلم د (لحظه ها) په نوم د ارغند صاحب د داستان پر بنسټ جوړ شوی دی. او همداسې یو شمېر نور لنډ داستانونه یې لکه مردی که حامله بود، صبحگاه در خانه قنات، کوچه های آتش گرفته، او یو شمېر لیکنې یې لکه: حافظ، زمزمه و من، خواستم پشک داشته باشم، فیروزه بانو، جذامی و حمزه و دوستش میرزا په بېلابېلو مطبوعاتو کې چاپ شوي دي.

د ارغند صاحب یو شمېر ناچاپې لیکنې او آثار د جهادي دلو تپلو په خپل منځي جگړو کې له منځه تللي دي.

ارواښاد ډاکټر صاحب بېرک « ارغند » زموږ د هیواد په ادبي، فرهنگي او ټولنیز ډگر کې یو پیاوړی، وتلی او پیژندل شوی داستان، کیسه لیکونکی، ادبي، فرهنگي او ملي شخصیت دی. دی د دري ژبې د هغو نوښتګرو، مخکښو او نامتو لیکوالو څخه دی، چې د ده په غوره لیکنو او ارزښتناکو داستاني آثارو کې ډیر لوړ علمي مفاهیم، انساني، ټولنیز، ملي، ادبي تصورات او افکار په ډیره خوږه، سلیسه، ساده او روانه ژبه بیان شوي دي.

د ده په لیکنو او داستانونو او کیسو کې هنري ښکلا، خیالونه، سمبولونه، تصویرونه، زموږ د اولسونو په ژوند باندې د واکمنو دودونو، عنعنوي ارزښتونو، پاک او سپیڅلي انساني احساسات، جذبات او عواطف ادبي او اخلاقي پیغامونه په ډیر رنگین او ظریفانه بڼه انځور شوي دي.

د ښاغلي ډاکټر صاحب ټولې لیکنې او آثار خو په تیره بیا د هغه غوره رومانونه لکه: (پهلوان مراد و اسپي که اصيل نبود)، (کفتر یازان)، (سفر پرندگان بی بال)، او تاریخي رومان (لڅنډ شيطان) زموږ د هیواد د داستاني ادبیاتو یوه مهمه، په زړه پورې، اغېزمنه او ارزښتناکه برخه جوړوي او د ادبیاتو په آسمان کې ځلیدونکي ستوري دي.

دا رومانونه هغه بېساري ادبي، آثار او روښانه هینداری دي چې نوښتګرانه اړخونه هم لري او د افغاني ټولني او ټولنیز ژوند کړاونه، ناخوالی، نیمګړتیاوې، ستونزې، دردونه، ټولنیز عدالت، غمونه او خوشالی، د زړه بوږنوونکو او تراژیکو پېښو انځورونه، د رنځیدلو، کړېدلو او ځوریدلو هیوادوالو روحي رنځونه، اتلولي او میرانه، ماتي او بریالیتوبونه، ویاړونه او ننگونه پکې له ورايه څلیري. ارواښاد ډاکټر بېرک « ارغند » په خپلو ادبي پنځونو کې د هیواد د بېلابېلو سیمو د خلکو دوو دستور، کیسو او نکلونو، فرهنگونو او فولکلوریکو لویو ته او همداسې د خپلو داستانونو د پېښو، څېرو او دیالوگونو تخنیکي اړتیاوو ته ډېره مهمه، اغېزمنه او با ارزښته پاملرنه کړیده او د خپلو داستانونو پېښې او پدیدې یې په حقیقي، واقعي او ریښتیني ډول تمثیل او انځور کړيدي. ده د دغو داستانونو پېښې د خپلو اتلانو او قهرمانانو په ژبه او کړو وړو بیانوي او د خپلې ټولني او ټولنیز ژوند ریښتیني پېښې د حقیقتونو په رڼا کې څېري او په واقعي او عيني ډول یې خپلو لوستونکو ته وړاندې کوي.

ده د خپلو داستانونو، کیسو او رومانونو لیکنې او کلامي ښکلا ییز ته ژوره او پراخه ادبي پاملرنه هم کړیده او له بلې خوا د الفاظو د حرکاتو قالبونه یې دومره ساده او وګړني دي چې د هری کیسې او داستان واقعي او ریښتیني انځور په کې له ورايه ښکاري.

همدا وجه ده چې د ده د داستانونو او کیسو لوستونکي د لیکوال هنري استعداد او د حقیقت بیان په ډېره چټکۍ سره احساسوي چې باید داستان او رومان تر پایه ولولي او ترینه کټه پورته کړي. د نوموړي نوښتګر او ریالیست لیکوال د ګټورو لیکنو او داستانونو یوه بله ښېګڼه او ژور اغیز دا دی چې راتلونکو نسلونو ته د داستان لیکنې غوره او دقیق تخنیک او فن زموږ د ولسونو د ملي او

انساني ارزښتونو، فرهنگي ميراث، عقايد، فولکلور او دودونه لپردوي او زموږ د ټولني د ملي وحدت او پيوستون، ملي هويت او ملي خواخوږي د ټينګښت ښکارندوي او ساتونکي دي. لنډه دا چې د ارواښاد ډاکټر بېرک « ارغند » صاحب وياړلی نوم او ګټور، اغېزمن او غوره آثار زموږ د ادب او فرهنگ په تاريخ کې نه ورکيدونکي، نه هيريدونکي او تل پاتي دي. د ده هاندو هڅي او کارنامي د خورا درنښت او ستايني وړ دي.

ډاکټر صاحب بېرک « ارغند » دروند، زړه سواندي، متواضع، خواخوږی، مينه ناک، رښتيني او با وقاره انسان، پر هيواد او هيوادوالو مين او ملي شخصيت وو. ده د خپلو يارانو، دوستانو او مينه والو سره ډېرې ښې اړيکي درلودې او پر خپلو دوستانو هم ډېر ګران وو.

دی د هغو سپيڅلو او با احساسه ليکوالو له ډلې څخه وو چې خپله پوهه، افکار او تجربه يې تل د خپلو هيوادوالو په چوپړ کې ايښي وه.

ډاکټر صاحب بېرک « ارغند » زموږ د هيواد هغه وتلی او پيژندل شوی داستان، کيسه ليکونکی، منلی او ملي شخصيت وو، چې پر ۲۰۱۹ زېږديز کال کې د اګست مياشتې په ۲۲ د هالنډ په هيواد کې له دې فاني نړۍ څخه د تل لپاره سترګې پټې کړې.

اروا يې ښاده او وياړلی ياد يې تلپاتی.

په ډېر درنښت او ادبي مينه :
انجنير عبدالقادر « مسعود »

— www.said-afghani.org — به صفحه اصلی